

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Kulturintézményeinkről.

(Szélgjegyzetek Zsoldos Benő hasonló című cikkéhez.)
Zombor, 1907. jan. 3.

Igen Tisztelt Barátom Uram!

Semminemű szenvedelemtől nem vezérelt, dolgokat és embereket pártatlanul, nyílt szemmel figyelőnek tárgyilagosságot bíráló észrevételei, még ha maga költődéseknek nevezi is őket, komoly figyelembe vételt követelnek. Igazságait jó szívvvel kell fogadnunk, mert valahol, a kultura nagy kérdéseiben csak azok vezérelhetnek bennünket. Itt nincs helye személyi tekinteteknek; itt a törvény: amicus Plato, sed magis amica veritas, akárki helyhez is tiszta világosságba. De viszont szeretettel — sine ira et studio — rá kell mutatnunk tévedéseire is, ha van. Szeretettel, mondom. Így követeli maga a kultura, melyet nem a gyűlölet, hanem a legönzetlenebb szeretet emel. A kulturának altruizmus a dajkája.

Szükségesnek láttam ezt elüljáróban elmondani, hogy egy szempillantásig se legyen, tisztelt Barátom Uram, kétségben a lelki forrás felől, melyből szélgjegyzeteim fakadnak.

Kezdjük az igazságon. Tisztelt Barátom Uram, nem az első, sőt — fájdalom — nem is az utolsó, aki felpanaszolja társadalmunknak kulturális kérdések iránt tanusított lanya érdeklődését vagy inkább — mondjuk ki minden kertelgetés és szépitgetés nélkül — példátlan közömbösségét. Oh hány életre való eszme, hány nemes törekvés szenvedett hajótörést ezen az állhatatos, rideg közömbösségen! Sokat, nagyon sokat mesélhetnénk erről, kik nem egy pár éve, hanem egy pár évtizede vagyunk tanui és részesei a küzdelemnek, melyet a ki-kilobbanó lelkesedés folytat a következetes részvételenséggel. Hisz amitől tisztelt Barátom annyira borzad, a női kaszinó is megszületett már egyszer, de — halva. A közömbösségről is áll tehát a mondás, hogy nincs olyan rossz a világon, aminek valami jó oldala ne volna. Ennyit bizonyosan tisztelt Barátom Uram is elismer róla.

Igaz, hogy a közönség fogékony-sága, érdeklődése és áldozatkészsége legbiztosabb záloga kulturintézményeink virágzásának. Nem sorvadhat el az

olyan intézmény, mely azoknak lelkébe eresztette gyökérszárait, akikért létesült. Az is igaz, hogy ha valamely kulturintézmény iránt nincs meg a kellő fogékony-ság a közönségben, rá kell nevelni őket. Fel kell kelteni az érdeklődését, mert az érdeklődés már vágyódás a megismerésre s a megismerés az a forrás, melyből a jó intézmények szeretete és becsülése fakad.

Csak az a kérdés, hogyan neveljük bele a közönségbe a kultura kérdéseiről való fogékony-ságot. Tisztelt Barátom Uram, a kérdés adós maradt a felelettel, de cikkének egész gondolatmenete és iránya azt tanusítja, hogy a kérdésre adandó feleletben nem lennénk egyek. Az én meggyőződésem szerint a kultura iránt érdeklődést csak kulturintézmények útján lehet kelteni. Ignoti nulla eupido. Ha azt óhajtom, hogy a felvilágosodás és műizlés terjedjen, hogy a tudományokat és művészeteket szeressék és becsüljék, hirdetem kell az igazság, a jóság és szépség nevesítő és boldogító erejét s kelletnem kell őket a kutató elme vívmányainak s a teremtő képzelet alkotásainak ha

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Gergurov Milán.

Zombor, 1906. december 31 én.

Ma, az enyésző esztendő legutolsó napján, a városházán jártam, mikor az idő is már délfelé járt. És láttam ott, hogy hivatal átadás után, szépen, lassan, csendben, egy táblát akasztottak le, mely a sarok ajtó fölött lógott jó sokáig.

A keretezett, üveg alatti papiroson, kővér betűkkel az a név volt olvasható, melyet a cikkem fölibe irtam. Aki akkor a kilincset utoljára nyikordította meg és esukta be maga után az ajtót szépen, lassan, csendben, az is az a szürke, igénytelen kinézésű apró emberke volt, aki a hosszantartó munkától meg-görnyedve és lefogyva, életvidor arcszínétől is fosztva, olyan szegényen jött ki az ajtón utólszor, mint amilyen szegényen, de lélekben és a kötelességtudási érzésében annál gazdagabb volt, mikor a városi mérnöki hivatalba hangya szorgalommal először benyitott.

Erről a kis, voltaképpen nagy emberünkről, Gergurov Milán városi főmérnökről aka-

rok én ma elmélkedni, írni is, tudván azt, hogy távozott és így circulusait nem zavarom.

Valóban ma, a tisztelet, megbecsülés és közelsimerés által környékezve, a jól megérdemelt nyugalomba ment az, ki a munkát mindenekfölött szerette.

Becsüljük meg a munkás, iparkodó embert minden téren és minden alkalommal, mert a munka virágoztatja fel a hazát, miként nagygyá és azzal szabaddá tette Amerikát.

Nagyon alkalmas ez a mai Szilveszter nap arra, hogy a multból összegyűjtsük az emlékeinket, nemcsak az évből, hanem az emberöltőből. Emlékezetünk tárházában előbb találjuk meg a régieket, mint a közelben oda rakottakat.

Bizony, régen, nagyon régen volt az az idő, el is szállt már ötven esztendő és mégis ott kezdem.

A németesítő világban, a zombori al-reál-iskolában voltunk beiratkozva tanulásra, a szó szoros értelmében kisebb és nagyobb deákok, miként ez, az iskola első nyitásakor szokott lenni, sőt a mi esetünkben, a zavaros idők multán, mert ki itt, ki meg ott zökkent ki a kerékvágásból az életének már a legele-

jén, ami szerint voltak szülőinek az életkörülményei.

Már az első hónapban, a legkisebb deák, a nagyobbaknak teljesen a fejére nőtt. Olyan kitünő, esatogó és pattogó feleleteket adott a kleiner Milán Gergurov, hogy nemcsak mi, tanulóársai, de a tanáraink is nagyot néztek rá. Tanum lehet az Isten áldásából maig élő Thim József tanárunk. Mértani dolgozatai, kör- és vonalrajzai, egyebek, a tisztaságtól ragyogtak és olyan szabatosak és szabályosak voltak, hogy előre biztosan lehetett látni, hogy már az első félévben ő lesz közöttünk mindenben a legelső. Ugy is lett, annál is maradt mindig. Olyan kitünően és sikeresen végzett a kis deák, Gergurov Milán. Nyomatékkal ismétlem, olyan kitünően végezte el a tanulmányait, hogy ha nem marad olyan szerénynek, mint amilyennek született s nem ragaszkodik a szülővárosához, a bölesöböz és a röghöz és ahhoz az elhatározásához, hogy — ifjúkori hevületes ambícióval, melyet az élet nem honorál — csak ennek a városnak és nem másnak akarja az életmunkásságát szentelni, hanem az akkori, a technikai szakra nézve legjobb időben, elmegy vala a nagyvi-

lehet, állandó, ha nem lehet, legalább alkalmi szemléltetésével.

Nyilván könnyebb a feladat, ha egy-egy kulturintézményt a közönség lelki szükséglete kíván meg. De ez nemcsak nálunk, nemcsak hazánkban, hanem a művelt nyugaton is a ritkábbik eset. Ezt bizonyítja az emberi kultúra fejlődése is. Tudósok és művészek sokszor dermesztő közömbösség-léghőmérsékletében fáradtak annak az emberiségnek művelődése érdekében, mely érdeklődés és értelem hiányában nyomorogni vagy épeu elsenyedni hagyta őket. Fulton első gőzhajóját kikacagta a tudatlan nézők serege s ma a legeldugottabb kárpátalji tót falucska népe is ismeri vagy legalább tud róla. Volt idő, mikor Katona Bánkánját tudós emberekből álló bizottság nem tudta felbecsülni s ma alig akad Magyarországon valamirevaló mesterlegény, aki a nagy ur meg-rázó tragédiájában ne gyönyörködött volna vagy gyönyörködni ne tudna.

Nem baj az, kérem szeretettel, ha a mi fogékonyság nélkül való társadalmunkban szaporodnak a kulturintézmények. Bár volna minden utcasarkon egy képtár, egy muzeum, egy műcsarnok, egy könyvtár, mely nyitva s melybe szabad a bemenet; bár esnék minden hétre legalább egy előadás az emberi tudás köréből, vagy egy filharmonikus hangverseny, vagy egy szépirodalmi felolvasás belépti díj nélkül. Akkor, hiszem, nem sokáig volna okunk a közönség közömbösségéről, részvétlenségéről panaszkodni, ellenkezőleg egyszerre csak azon vennők észre magunkat, hogy a legalsó néposztály gyermekei is olyasmiről váltanak szót egymással, ha talál-

koznak, amikről, ma a tanult emberek is ritkán eszerélik ki gondolataikat.

A kulturát ott kell terjeszteni, ahol nincs s erre való épen a kulturintézmények. Hogy közönségünk nem valami tulságosan érdeklődik irántuk s áldozatkészsége sem igen nyílik meg velük szemben, az nem lehet ok arra, hogy ilyen intézményeket ne létesítsünk. Mi más szempontból nézzük a kulturintézmények hivatását s más mértékkel mérjük lételük jogosultságát. Mi igazoltnak látjuk a szabad lyceumot, ha csak egy pár embernek szerzett okulást vagy egy pár ember lelkébe sikerült beoltania a továbbbi önművelődés szükségének érzetét; s igazoltnak fogjuk a DMKE bács-bodrogmegyei fiókjának megalakulását is, ha csak egy pár magyar nyelvű kiseddóvót vagy egy magyar nyelvben és érzésben nevelő internátust létesít is az idegen ajku gyermekek részére.

A büntető jog elmélet azon tételét, mely szerint inkább tiz bűnös meneküljön, sem hogy egy ártatlanul szenvedjen, mi így alkalmazzuk kulturintézményeinkre: inkább tiz kulturintézmény küzdjön a részvétlenséggel, sem hogy egy művelődni vágyó lélek is elessék az áhitott szellemi tápláléktól.

Ezek a gondolatok igazolják egyuttal a szabad lyceum vezetőségének álláspontját abban a kérdésben is, mért nem igyekszik céljainak szolgálatába vonni a nagyközönséget, úgy hogy pártoló tagsági díjakat erőszakol fel rája. Különben pártoló tagja évi két korona ellenében mindenki lehet, aki akar.

Abban a reményben, hogy igen tisztelt Parátoni Jram hasonló eszmecserére még többször fog alkalmat nyújtani, zárom széljegyzeteimet s boldog

uj esztendőt kívánok Önnek is és kedves kulturintézményeinknek is.

Ráoz Soma.

Az újévben.

Amikor a természet erőtgűjtő álmát alusza és a tél rideg zordonsága hó- és jégkérget von a pihenő anyaföld fölé: az emberek befejezik az élet egy korszakát, hogy újat kezdjenek meg.

A jókívánások, szerencsekívánatok időpontja az újév napja, mely élénken emlékeztet a mult sokszor kellemtlen emlékeire és felidéri a reményt, mely szebb jövővel kecsegtet. S a jövőben való bizalom rendesen erősebbnek mutatkozik az idők forgásába veszett szomorú visszaemlékezéseknél.

Az újév napja azonkívül a leszámolásnak, mérlegelésnek van szánva. Mindenki akaratlanul is visszagondol, mit hozott számára az elmúlt esztendő, melynek kezdetekor annyi jót vántak neki embertársai, s melyet annyi reményteljes várakozással köszöntött. Bizony-bizony, nem ment a közül sok teljesedésbe. A legtöbb remény hiú ábrándnak bizonyult, s ami fáradozást, munkát latba vetettünk a sorsunk javítására, éppen csak annyit értünk el vele, hogy valahogyan megélhettünk.

S mégse szabad, hogy erőt vegyen rajtunk a csüggedés. Az élet a keserves küzdelmek láncolata és a legkedvesebb benne a cél, az a nemes cél, melyet kikinek maga elé kell tűzni, hogy affelé haladjon. S a boldogság — a haladás. Minél közelebb jutunk ahhoz, mit mint elérendőt magunk elé szabtuk, annál megelégedettebbek vagyunk, s annál nagyobb, magasztosabb célok felé törekedünk. A pihenés, a

lágba, kamatoztatni a széles ismereteit, alapos tudását, ma, mint címeikkel bíró, rangbeli előkelőség, nagy ur, országos nevű férfi, hivatal magasság, nem ezen a szerény helyen van a nevével, hanem a fővárosi szak- és napilapok élén tündökölni. Így, így. Mindegy, érdemét a volta, csak toldja.

Mi, társadalmi emberek, kell, hogy bővebb tudomást szerezzünk arról, ami körülöttünk történik, annál is inkább, mert nem széles az a kör, melyet betöltünk. Akik az életben, mint kortársak együtt dolgozunk, a legilletékesebben becsülhetjük meg egymásnak a munkáját.

Gergurov Milán, Zombor város főmérnöke, a holnapi nappal nyugalomba vonul közel 40 esztendei ernyedetlen, buzgó, becsülettel és becsületesen végzett munka után. Elmondhatjuk róla, hogy életének legbecsesebb idejét és részét a város szolgálatának szentelte, tehát valamennyiünkért és helyett dolgozott. Kevés már az, ami életidejéből neki maradt. Elmondani lehet azért róla, hogy hagyta a magáét és esinálta a másét, a közét. Külföldön járt és haladt a szerzett új ismeretek útján. Élt olvasva, tanulva és soha el nem maradva. Akkor sem, mikor a tojás, okosabb

akart lenni a tyuknál. Teljes életében tevékeny volt, a nyugalmat nem az ő számára teremtették az istenek, azért nem is ismerte a nyugalmat. Csötlött-botlott, de mindig tett valamit, hasznosat; azon töprenkedett, mit takaríthat meg a városnak, mit tehet a köznek.

A törvényhatósági közgyűlés legutóbbi határozatával teljes fizetésével nyugalomba helyezte a főmérnököt, jegyzőkönyvi elismerés és köszönetnyilvánítás mellett önzetlen, ernyedetlen és lelkiismeretes munkásságáért és az után. Mondhatjuk erre: Exegit sibi monumentum magnum.

Ezekhez a szavakhoz, többeknek a mondásához nem kell kommentárt fűzni. Annál is inkább nem, mert tudjuk azt mindnyáján, a városban polgárok, akik láttuk a fúradhatatlan férfit napmelegben, testet, lelket megvevő hidegben, az utcán és téren, a külteleken, majd meg a hivatalos szobájában kitartással dolgozni. Soha sem panaszkodott arról, hogy sok a dolga, hanem hogy kevés az ideje a munkához. Mert lelkiismeretes volt a pontossága mindenben és fáradságot nem ismert a dolgában, teljes odaadással működött a város javán, mindig csak annak a haszontevésére buzgólkodott.

A kövezés, aszfalttal való burkolás, tervek felülbírlása, a katonai laktanyák építése, nagybbszerű építkezések emelésében, a villanyvilágítás megfektetésében, mindennütt ott volt az ő munkálkodó kezének a járása, agyának a kimerülésig való fárasztó dolga; a vízlevezető esatornázásunkat, azt, ami van és amint van, egészen ő létesítette. A városi park is az ő szolgálati ideje alatt virágzott ki teljes pompájában, a városi körutak, az utak fái is ezalatt vastagodtak sudárba, szöktek lombba. A Schweidel-szobor helyét ő fixozta.

Aki ismerte, meghajlik az érdeme előtt, aki gáncsolta, magába tér és be kell vallania, hogy a rendelkezésére álló erővel és eszközökkel, megtett mindent, amit tehetett, mulasztása pedig nem volt semmiben.

Most pedig, legyen az ő legnagyobb dicsősége: polgártársainak az igazi elismerése.

A munka fáradt emberének, a város hűséges sáfárának és tisztakező szolgájának, készségesen adnak kezét az ő igaz barátai és régi hivei, az üdítő nyugalomban, üres óráiban szivesörömet ölelik magukhoz és mondják: Száz gyertyát az asztalra! Éljen sokáig!

Vértesi Károly.

megállás rozsdássá teszi a fegyvereket, melyekre az élet harcaiban szükségünk van, s aki hamarosan meg van elégedve a kicsi sikerekkel, valóban hasznos tagja nem lehet a társadalomnak.

Dolgozni, ernyedetlenül, lankadatlantul munkálkodni, összes leleményességünket arra fordítani, hogy mindig a legjobbat, a leghasznosabbat cselekedjünk — ezt kívánja tőlünk a jelenkor, mely könyörtelenül kiveti magából a heréket.

S az a határkő, melyet az időszámítás ujév napjával állít, arra int, hogy az e napon felhangzó jókívánások teljesedésének előfeltétele — a munka. A boldogság csak végzett, derekasan végrehajtott munka nyomán található. Aki azonkívül keresi, az ugyan a véletlen szeszélye következtében jó sorsra tehet szert, de igazán boldog nem lesz.

Ne várjuk tehát a most következő esztendőttől sem, hogy a túnyaság, léhaság nyugodalmán pihenve elérjük a boldogságot, mely után mindannyian oly epedve áhítunk. Reméljük inkább, hogy tisztas munkánkat az ég áldása fogja kísérni és szerencsések leszünk, az új esztendőben fenésesebb célok felé törni.

Akármerre tekintünk széles e hazánkban, mindenütt azt látjuk, hogy a munkának áldásos tere kinálkozik. A fajvesztés, hogy nagy a nyomor, mitsem használ. Férfias bátorság, elriaszthatatlan munkakedv kell, hogy a mostoha viszonyokat javítsuk. Fogjunk hozzá mind a két kezünkkel a segítséhez, mely épügy kötelessége a gazdagoknak, mint a szegényeknek. A segítség pedig nem áll könyöradományok nyújtásában, mely csak sérti a megajándékozott önértét, hanem a helyesen alkalmazott munkásságban.

Dolgozzunk — s a boldogság, melyet ujév napján egymásnak kívánunk, ha nem is biztosan teljes mértékben, de legalább annyira be fog következni, hogy enyhül majd a nyomor, csökken a mindenfelé mutatkozó elégtelenség.

És ha aztán becsületes igyekvés-sel mindent megtettünk, ami erőnkől kitellik, bizhatunk a mindenható gondviselésében, melyet egy évezrednél tovább tanusított édes, szép hazánk iránt, hogy nem fogja megtagadni áldását becsületes munkánktól.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Bács-Bodrog vármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 3-án tartotta meg rendes havi ülését apatini Fernbach Károly főispán elnöke alatt. Jelen voltak: bajsai Vojnits István alispán, Michailovits Kornél főjegyző, dr. Mikosevits Kanut főügyész, dr. Pávlovits

Simon kir. tanácsos, főorvos, Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Gräff Nikáz kir. tanácsos, tanfelügyelő, Popovits Aurél főügyészhelyettes, Scultéty Ferenc árv. elnök, Szemző Gyula, dr. Molnár Károly, Karácson Gyula kir. tanácsos, Falcione Lajos nagybirtokos bizottsági tagok, Rácz György közigazgatási előadó, Scherer Rezső, mint a bizottság jegyzője.

A főispán szívélyes szavakban üdvözölvén a megjelenteket, az ülést megnyitotta.

Közegészségügy.

Dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos, főorvos jelenti, hogy az általános egészségügyi viszonyok eléggé kielégítőek voltak. A leginkább észlelt kórállapotok a heveny fertőző kórok a légzőszervek heveny és idült hurutos bántalmi és influenza. Az elrendelt védelmi intézkedések helyes keresztülvitelével sikerült elérni, hogy a hagymáz és vörheny esetek száma immár csökkenőben van.

Roncsoló toroklob előfordult 11 községben. Megbetegedett 182 gyermek, meggyógyult 115, meghalt 34, ápolás alatt maradt 33.

A vörheny előfordult 13 községben 240 esetben, meggyógyult 137, meghalt 39, ápolás alatt 64.

A kanyaró előfordult 12 községben 413 esetben. Meggyógyult 273, meghalt 25, ápolás alatt 115.

Hagymáz előfordult 19 községben 147 esetben. Meggyógyult 84, meghalt 13, ápolás alatt 50.

Topolyán Fehér Jenőnek adományozott és ujonnan felállított személyes üzleti jogu gyógyszerár megvizsgálatván, a közforgalomnak átadatott. A gyógyszerárak rendes évi vizsgálata befejeztetett, megvizsgálatott 69 anya- és 29 kézigyógytár keelő rendben találtatott.

Köszadók.

Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelenti, hogy egyenes adóban 1906. decemberben befizettetett 1.321,562 kor. 77 fil. 1905. decemberben befizettetett 449,717 kor. 17 fil. Az elmúlt hóban több 821,845 kor. 60 fil. 1906. január 1-től december végéig befizettetett 12.454,301 korona 60 fil. 1905. január 1-től december végéig befizettetett 4.910,461 kor. 99 fil. Ez évben több 7.543,839 korona 61 fillér.

Hadmentességi díjban 1906. decemberben befizettetett 41,633 kor. 26 fil. 1905. decemberben befizettetett 11,313 kor. 34 fil. Az elmúlt hóban több 30,319 kor. 92 fil. 1906. január 1-től december végéig befizettetett 151,510 kor. 96 fil. 1905. január 1-től december végéig befizettetett 46,568 kor. 45 fil. Ez évben több 104,942 kor. 46 fil.

Bélyeg- és jogilletékben 1906. decemberben befizettetett 369,880 kor. 77 fil. 1905. decemberben befizettetett 95,980 kor. 13 fil. Az elmúlt hóban több 273,900 kor. 64 fillér. 1906. január 1-től december végéig befizettetett 3.879,154 kor. 25 fil. A múlt év hasonló időszakában 1.398,054 kor. 64 fil. Ez évben több 2.481,099 kor. 61 fil.

Fogyasztási és italadóban 1906. decemberben befizettetett 82,263 korona 72 fillér. 1905. decemberben befizettetett 93,438 kor. 94 fil. Az elmúlt hóban több 11,175 kor. 22 fil. 1906. január 1-től december végéig 1.183,965 kor. 14 fil. A múlt év hasonló időszakában 1.161,778 kor. 33 fil. Ez évben több 22,186 korona 81 fillér.

Államépítészet.

Sztankoyits György kir. főmérnök jelenti, hogy a törvényhatósági közutak és az azokon

lévő műtárgyak állapota kielégítő, a megrongált utszakaszok és műtárgyak helyreállítása folyamatban van.

A folyó évi kavicsfedőanyag szállítása teljesen befejeztetvén, bizottságilag felülvizsgálatott és átvétetett.

A zombor—óbecsei törvényhatósági közút 67'35—86'6 km. szakaszán Óbecse és Szenttamás között, továbbá az óbecse—törökbecsei törvényhatósági közút 4'530—7'835 km. szakaszán, valamint a topolya—verbászi törvényhatósági közút 11—19'02 km. szakaszán az utépítési munkák befejeztettek és a felülvizsgálás iránt az intézkedések megtétettek.

A zombor—óbecsei h. é. vasut zombor—turjai szakasza 1906. évi december hó 20-án megtartott műtanrendőri bejárás eredménye alapján a közforgalomnak átadatott.

Bejelenti továbbá, hogy Rém községben postai ügynökség állítatott fel.

Kir. ügyészség.

Popovits Aurél kir. főügyész helyettes jelenti, hogy az ügyészség felügyelete alatt álló fogházban példás rend és tisztaság van. A felügyelet és biztonság teljesen kifogástalan, szökés nem fordult elő. Ragályos betegség nem fordult elő, az egészségi állapot jó. A fegyelem szigorú, fegyelmi büntetés az őrség körében nem, a letartóztatottnál 1 esetben alkalmaztatott.

A múlt hó folyamán 50 letartóztatott volt elhelyezve. Jogérvényesen elítélt: fogházra 16, börtönre 32, fegyházra 1. Felebbezés alatt álló vizsgálati fogoly 1. Elítéletlen vizsgálati fogoly 1. A hódsági, kulai és apatini járásbírói fogházakban a rend és tisztaság kifogástalan.

Előfizetési felhívás

a

„BÁCSKA“

XXX. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és nyomdájába küldendők.

H i r e k.

Csillaghullás. Ofelsége a király dr. Agyics János, Horvátovits Ferenc és Feles Márk tartalékos hadapród tiszthelyetteseket tartalékos hadnagyokká nevezte ki.

Kettős adomány. Dungserszky Lázár, a bácskai nábob, a budapesti gör. keel. Szt. Angelina szerb nőegyesületnek 100,000 koronát adományozott leánynevelő intézet alapítására. Az egyesület küldöttsége a múlt vasárnap köszöntö meg a nagylelkű adományt, s ez alkalommal Dungserszky még 150,000 koronával toldotta meg előbbi adományát. Az adakozónak nemes célja: a szerb leányok hazafias szellemben való neveltetése.

Jóváhagyott határozat. A belügyminiszter jóváhagyta Baja város közgyűlésének azon határozatát, amelylyel a város tisztviselőinek és alkalmazottainak fizetését rendezti, illetve felemeli.

Halálozás. Az új esztendő ismét gyásszal köszöntött be az amúgy is gyászba merült Bittermann családba. Ezúttal lapunk kiadótulajdonosának testvéröcsését ragadta el a kegyetlen végzet java férfikorában. Bittermann József, úgy mint testvérbátyja, könyvnyomdatulajdonos volt Szabadkán s ugyanolyan köztisztelőben is állott. Halálával becsületes munkás életfonalak szakadtak ketté. A gyászoló család részvétét enyhítse az általános részvét, melyhez mi is őszinte szívvel csatlakozunk — A család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak az Isteni Gondviselés bölcs rendelkezésében való keresztényi megnyugvással, fájdalommal szívünk mély bánatával tudatjuk a szeretett férj, édesapa és rokon Bittermann József könyvnyomdatulajdonosnak, a kath. legényegylet világi elnökének folyó évi január hó 1-én déli 12 órakor életének 55., boldog házasságának 33 évében váratlanul történt gyászos elhunytát. A boldogult hült teteme folyó évi január hó 3-án délután 3 órakor fog a gyásházban (I Bem u 130 sz.) a r. kath. vallás szertartásai szerint beszenteltetni és a zentai sírkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. Az elhunyt lelki üdvéért az engesztelő szentmiseáldozat folyó évi január hó 3-án délelőtt 10 órakor fog a szt. györgyi templomban az egek Mindenható Urának bemutatni Szabadka, 1907. január 1-én. Béke hamvaira! Aldás emlékére! Özv. Bittermann József, Schwáb Józsefné született Bittermann Etelka, Bittermann Emmuska, gyermekei. Özv. Schwerer Lajosné, sz. Francz Katalin, anyósa. Bittermann Nándor, Bittermann Sándorné sz. podhragyi József, veje Bittermann Sándorné sz. podhragyi Podhradszky Margit, özv. Bittermann Károlyné szül. Karsay Ida, sógoróni.

Oktató előadás. Jövő vasárnap, mint halljuk, a kath. legényegyletben dr. Závodszy Levente állami főgimnáziumi tanár kezdi meg oktató előadását a magyar nemzet történetéből.

Hymen hírek. Dr. Franz Zoltán jegyet váltott Tarján Annuskával Szegeden. Ageli Jakab kerényi tanító eljegyezte Rausch Annát Csonoplyán.

Dr. Solti Adám ügyvéd eljegyezte özv. Körösi Ferencné leányát Mariskát Zentán. Stern Mór péterrévei kereskedő eljegyezte Blau Teruskát Moholról.

Bauer Antal bácsalmási tisztviselő eljegyezte Száhl Ferenc földbirtokos leányát Katicát.

Sauer Jenő bajai járási rendőrfelügyelő múlt hó 27-én eljegyezte Orsován Halmay Szerénkét.

Jótekonycélú mulatság. A bezdáni Polgári Kör folyó hó 12-én jótekonycélú tánevigalmat rendez.

Kompátkelés Gomboson. Akár milyen nevezetesség számba megy a gombosi vasuti gőzkomp, ép akkora a hátrány az utazó közönségre nézve. Az év egy részében a gőzkomp szünetel és a publikum nagy kerülőkkel kénytelen utazni, hogy a Duna tulsó partjára jusson. Ennek amennyire annyira eleje van véve azáltal, hogy a gombos—erdői kincstári rév a gőzkomp kikötési helyei között rendszeres közlekedést tart fenn, úgy hogy a közlekedő közönség a Duna két partja között — amíg ezt az időjárás megengedi — akadálytalanul közlekedhetik és hosszabb kerülő utakat nem kényszerül megtenni.

A vízlevezető árkok és csatornák. Zombor szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a m. kir. belügyminiszter által jóváhagyott a vízlevezető fő és a többi árkokon építendő hidak, vízereszek és a kövezet utak melletti árkokon építendő vízereszekre vonatkozó szabályrendelet dec. 28-tól számított 15 napon át meghirdette: tük és a meghirdetési határidő leteltétől számított 30 nap után életbe léptetni rendeltetik.

Véres kardpárbaj. Dr. Balla Aladár újvidéki főispán és dr. Szlezák Lajos ügyvéd december 30-án a honvédelmi hivótermében kardpárbajt vívtak. A mérkőzés dr. Szlezák megsebesülésével végződött, aki 14 cm hosszú vágást kapott a fején. A felek a párbaj után kibékültek.

Nyomdászaink mulatsága. A velünk együtt küzdő munkások, kik egész éven át az ólomporos szekrények mellett sorakoztatják egymás mellé az ólomkatonákat, felhasználják a farsang vig. napjait és mulatságot rendeznek. Igaz, néha nagy bosszúságot okoznak az olvasóközönségnek: de meg kell nekik bocsátani, hisz minden ember az életben elkövet egy hibát. Mink, kik velük együtt dolgozunk, kívánjuk ez alkalommal is, hogy egy éven át eltöltött nehéz munkájuk mellett: legyen e napjuk a farsang legvigabb napja. Nyomdászaink február hó 2-án a Szemes-féle vendéglőben rendezik a mulatságot. E mulatság műkedvelői előadással lesz egybekötve. A mulatság részletes programját lapunk egyik legközelebbi számában hozzuk: Ajánljuk a nagyközönség szíves pártfogásába.

Szilveszter-estély. A zombori polgári kaszinó-egyesületi dalárda Szilveszter estén tombolával és táncal egybekötött hangversenyt rendezett. Hagyományos szokása ez a dalárdának, azonban a közönség pártolása, a régi Szilveszter-estéken uralkodni szokott virágos jó kedv — kezd már szintén a régi jó időktől ránk maradt hagyomány számba menni. Pedig a derék egyesület mindent elkövetett, hogy a mulatni vágyóknak kedvébe járjon. Mint más alkalommal is, megnyerte Csavojác János zeneművésznket a közreműködésre Saresatte Magyar Ábrándját adta elő hegedűn a tőle ismert művészi tökéletességgel, Blumenthal Károly zongorakísérete mellett. Ez az egy pontja a hangversenynek már elég lett volna — máshol, a műélvezetre vágyó közönség odacsodítására; azonban a mi közönségünk — úgy látszik — más fajta élvezetekben leli gyönyörűségét. A dalárda is tudásának javával áll elő. Lányi: Népdal egyvelegét, Pacius; Finn dalát, Huber: hatalmas Vadászdalát adta elő Szondy István bohókas magánjelenetével állandó derűtségben tartotta a hallgatóságot. A jelen voltak meg is voltak elégedve a nyújtott műélvezettel, s Csavojác zeneművésznket és társának, valamint a dalárdának riadó tapssal fejezte ki elismerését. — A hangverseny után tombola majd tánc következett, mely a kora reggeli órákig eltartott.

A mulatságon a következő hölgyek voltak jelen: asszonyok: Alföldy Lászlóné, Bárczy Ivánné, Bertolinó Sándorné, Bodnár Sománé, Bondi Arnoldné, dr. Berkes Zsigmondné, dr. Bruck Árminné, dr. Bruck Jenőné, dr. Buják Józsefné, Gehring Edéné, Halm Ottóné, Halász Dávidné, Hoffmann Károlyné, Klein Albertné, Kohut Kálmánné, Komáromy Gyuláné, özv. Korányi Józsefné, Leövey Józsefné, Mayer Istvánné, Major Józsefné, Marschall Béláné, Marschan Illésné, Marton Tivadarné, Mérő Ferencné, Mezei Zsigmondné, Miklósi Vilmosné, Ratkó Zsigmondné, özv. Reiter Lajosné, Petényi Józsefné, Preszly Jánosné, Popovits Sebóné, dr. Scheer Árminné, özv. Szauer Ferencné, Szondy Mátyásné, Sztrilich Béláné, Tomcsányi Aladárné, Törös Sándorné, Török Sámuelné, özv. Trischler Ferencné, özv. Trischler Károlyné, özv. Vadász Józsefné, Weidinger Lajosné, Ulrich Vincéné, Zombory Lajosné; leányok: Bayer Marian (Győr), Frank Zseni, Gering Lenke, Halász Magda, Herczog Ilona, Hoffmann Ilona, Böske és Irma, Korányi nővérek, Mayer Riza, Mezei Ella, Miklósi Mici, Ratkó Ilonka, Reiner Juliska (Budapest), Reiner Herminka (Kassa), Pekánovits Mariska és Mici, Popovits Katica és Olga, Preszly Nellike, Szalay Margit, Szauer Margit, Szekenderovits Ilonka (Szabadka), Ulrich Ella, Vadász Margit, Zombory Örszi.

Listyevity Titusz felülízett 2 koronát, Goldfáhn Sándor és fia cég pedig két csinos majolika tányért adott a tombolához.

A széngáz áldozatai. A tudatlanságnak s talán könnyelmű vigyázatlanságnak lettek áldozatai Szabadkán Aradszki Máxó és felesége. Kis szobájukat szénrel fűtötték. A kályhából kiömlő gáz Aradszkit ujévre virradóra megölte, felesége pedig eszméletlenül került a kórházba, s életbenmaradásához kevés a remény.

A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság választmánya folyó hó 5-én szombaton d. u. 5 órakor a zombori Polgári Kaszinó tanácstermében gyűlést tart.

A hétfői lapok megszűnnek. Hétfőn jelentek meg a fővárosban utoljára a napilapok hétfői számai. Jövő héten már csak kedden reggel jelennek meg vasárnap után először a fővárosi lapok is. Az ugynevezett „Hétfői lapok“ s a hetenként egyszer, hétfőn reggel megjelent lapok pedig csak délután 2 órakor fognak megjelenni, mert a budapesti nyomdászok kijelentették, hogy csak hétfőn délelőtt állnak munkába. Bizonyos, hogy így lesz ez a vidéken is.

Birtokeladás. Dr. Schneider Károly bácskurai ügyvéd temesvári földbirtokát 900.000 koronáért kiscgazdáknak adta el.

Anyakönyvi díjkezelés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága az állami anyakönyvi hivatalnál befolyó kivonati díjak bevételezési, kezelési és elszámolási módjáról szóló szabályrendeletet megalkotván, az december hó 29-től számítható 15 napon át Gyurisits György városi főjegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitétetett; ott a hivatalos órák alatt megtekinthető és ellene felelőzések ugyanezen idő alatt a városi tanácsosok címezve benyújthatók.

Alapszabály jóváhagyás. A belügyminiszter a magyarkanizsai függetlenségi és 48-as pártkör alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta.

Oh ez az Eszter... Pityókosan érkezik haza az újdonsült férj. Fialat felesége kisírt szemekkel várja. „Hol voltál oly sokáig Sándor és hogyan nézel ki“ mondja síró hangon. Férjúrám nehéz nyelvel dadogva csak ennyit válaszol „oh... ez az Eszter... oh... ez az Eszter...“ „Hát így vagyunk, hát Esztered van már neked“, felel az asszonyka. „Hát az órad és a láncod hol van?“ „A... a... Pista bácsinál, ahol... azt a jó Eszter...“ tovább nem tudta folytatni, mert a felesége zokogva adta ki a eseléseknek a parancsot a csomagolásra. „Egy pereig sem maradt veled egy fedél alatt, megyek haza a mamához, ki hitte ezt 6 hét előtt, hogy ily hamar kedvesed, Esztered lesz neked“ Szerencsére e pillanatban lépett be Pista bácsi, átadva az asszonykának férje óráját és láncát s nevetve világosította fel a féltékeny asszonyt, hogy nem a-szony személyről van szó, hanem cognacról, ugyanis férj uram egy küssé többet ivott a finom Esterházy-cognacból és hogy illuminált állapotban óráját és láncát el ne lopják, hát Pista bácsi magához vette azokat. Boldogan ölelte magához a szép asszonyt e felvilágosítás után férjet s nevetve mondá: „Ezt az Esztert szívesen megboacsátom neked“

Uj közlekedés. Tóth Lajos és ifj. Nemesies Péter perlaszi lakosok iparhatósági engedélyt kértek Nagybeeskerek—Tittel között közlekedő automobil omnibuszjárat létesítésére.

Öngyilkos leány. Egy fiatal bajai leány, Kollár Mariska vált meg az élettől. Amíg szülei a templomban voltak, azalatt a leányka felöltözött fehér ruhába és felakasztotta magát. Kétségbeesett szülei már csak kihűlt holttestét találták. Hátrahagyott levelében azzal okolta öngyilkosságát, hogy a halál gondolata ütdözte.

Felhívás a közönséghez. Jókai Mór irodalmi hagyatékának talán legbecesebb része az elhunyt költőjeledelemnek hosszú élete során felgyűlt levelezése. Most, amikor Jókai összes munkái nemzeti diszkadásának kiegészítésül, a nagy író irodalmi hagyatékával együtt közrebocsátani óhajtuk Jókai leveleit is, azzal a tiszteletteljes kéressel fordulunk mindazokhoz, akiknek Jókai valamely levele birtokában van, hogy bocsássa azt rendelkezésünkre, a Levelezés című kötetben való közlés céljából. Jókai minden sora megérdemli, hogy a magyar nemzetnek közös kincse legyen; ezért fordulunk kérdésünkkal a művelt magyar közönséghez. Méltóztassék a leveleket ajánlott levélben eljuttatni címünkre s mi az eredetit hiteles másolat után épségben visszaküldjük. Budapest, 1907. január havában. Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18 sz.

D. M. K. E. kirándulása a magyar tengerpartra. Érdekes, ritka szép kirándulást rendez február hó 21-én a Dél-magyarországi Magyar Közművelődési Egyesület, a magyar tengerpartra Fiume, Abbacia, Cirkvenica, Zára, Spalató érintésével 10 napra terjedő kirándulást vezet Dél-Dalmáciába, Raguzába, Castelnovoba, K. Laeroma szigetére, Zelenicába és Cattaróba, ahol épen ekkor kezdődik a főévad, a virágos meleg nyár. E gyönyörű helyek megtekintése után Bosznia-Hercegovinán, Horvátországon keresztül, Mostár és Sarajevo érintésével történik a visszatérés. A részvételi díj 200 korona, amely összegben belfoglaltatik az összes utiköltség, elsőrangú ellátás, étkezés, szállás, vezető és utimarschall összes költsége, holott csak az utiköltség összege 150 koronánál többet tenne ki, ha valaki egyedül óhajtaná ezen utat megtenni. Mindazok részére, kik egyedül óhajtanák ezen utat megtenni a D. M. K. E. a vasutakra és hajókra féláru jegyet ad. A gyönyörű kirándulásban való részvételre 1907. évi február hó 10-ig, a D. M. K. E. főtitkári hivatalánál Szegeden lehet jelentkezni, amely a jelentkezők részére megadja az egyéb szükséges felvilágosításokat is.

Kegyuri ülés. Zombor sz. kir. város róm. kath. kegyuri bizottsága 1907. évi január hó 7-én, hétfőn, délelőtt 10 órakor közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Az egyházmegyei főhatóság leirata a bolt és földbér-szerződésnek jóváhagyása tárgyában. 2. Az egyházmegyei főhatóság leirata az egyházpénztáros gondnoki választás jóváhagyása és ennek folytán a pénztár átadása iránt teendő intézkedések tárgyában. 3. Az egyházmegyei főhatóság jóváhagyja az 1907. évi költségelőirányzatot. 4. Az egyházmegyei főhatóság leirata Ludwig Mihályval kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. 5. A városi tanács átírata az órák felhuzási munkájának átruházása tárgyában. 6. A városi tanács értesítése az iskolasegélyezési összeg megtörtént kiutalványozása és a szerződés aláírásához szükséges megbízottak kiküldetése tárgyában. 7. A róm. kath. iskolaszék betérjeszti az 1907. évi költségelőirányzatot. 8. Az egyházközelethez betérjeszti Veszelovszky Antal misealapítólevelét. 9. Az egyház vagyonekezelőség betérjeszti Zsulyevits Márton misealapítólevelét. 10. Az egyházközelethez betérjeszti Purmann Alajosnének segély iránti kérelme tárgyában. 11. Az egyház vagyonekezelőség jelentése a Rökustemető kápolnája és perselye feltörése tárgyában megtartott vizsgálat eredménye tárgyában. 12. Az egyház vagyonekezelőség betérjeszti a párbér hátralékokról szóló kimutatást. 13. Az egyház vagyonekezelőség előterjesztése a r. k. kistemetőben levő csözlak ablakainak kijavítása iránt. 14. Az egyház vagyonekezelőség betérjeszti Loógó József misealapítólevelét. 15. Az egyház vagyonekezelőség előterjesztése a költségvetésbe felvett szükségleti összegek letétbe helyezése, illetve hátralékként leendő átvitele iránt. 16. Az elnökség jelentése a „Haviboldogasszony kápolna“ föld nádas területének értékesítése tárgyában. 17. Az elnökség előterjesztése az előkészítő bizottságnak újbóli megalakítása iránt. 18. Az elnökség előterjesztése a nyugdíjszabályzat megalkotására kiküldött bizottság egy tagjának megválasztása iránt. 19. Apátplébános betérjeszti a 4 drb fekete zászló beszerzéséről szóló számlákat. 20. A kiküldött bizottság jelentése a Fernbach-Kories-féle földesre tárgyában megtartott helyszíni tárgyalás eredménye tárgyában. 21. Bittermann Nándor és fia cég kérvénye a nyomtatványokról szóló számla kiutalványozása iránt. 22. Sztrilich Zsigmond kérvénye Dobos Adolfnak a fűszerelárusítástól leendő eltiltása iránt. 23. Posch Albertné kérvénye végkielégítés iránt.

Állattenyésztési szabályrendelet. Zombor sz. kir. város tanácsa közölni teszi, hogy a szarvasmarha, sertés és juhtenyésztésről szóló módosított szabályrendelet a földművelésügyi miniszter által jóváhagyván, 15 napon át meghirdetetik és a meghirdetési határidő leteltétől számított 30 nap után életbe fog lépni.

Nagy életkor. Temerinben a múlt év végén halt meg a 98 éves Halapi István, aki a szabadságharcban is résztvett mint szakaszvezető.

Időjelző állat. Az időjárást nagy megbízhatósággal jelzi előre a pók. Ha szél vagy eső készül, a pók hálójának végső szárait, melyeken a háló csüng, megkurtítja. Ha a pók ezeket a végsőszálakat meghosszabbítja, derült idő várható, melynek tartósságára a szálok hosszúságából lehet következtetést vonni. Ha a pók tétlen nyugszik, ez esőnek a jele; ha ellenben eső közben neki áll a munkának, ez annak a jele, hogy az esőt csakhamar állandó jó idő követi.

Olvasóink figyelmét felhívjuk Keszler Dezső ékszerész hirdetésére.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz
leghatásosabb hashajtószer.

Színház.

A peleskei nótárius hétfői előadása a kegyeletes megemlékezés ténye volt. Jól esett minden irodalommal foglalkozó embernek, hogy felelevenítették Gaal Józsefnek ezt az 1838-ban, Gvadányi József: Egy falusi nótárius budai utazása című versesregénye nyomán írt művét, melyet Beöthy Zsolt „a legnépszerűbb magyar bohózat“-nak nevezte. „Elaludt vérű magyar szívek felszerkesztésére“ adta ki Gvadányi 1790-ben fenti művecskéjét, melyben idegen divatokat majmoló, idegen szokásoknak hódoló honfitársait ostorozza, s bizony nem egy megjegyzése, nem egy maró ötlete ráillenék a mi korunknak a nemzeti irányt, tulipánmoozgalmat stb. becsmerlő gyermekeire is. Gaal darabja, a benne előforduló esodás elem: a sötétség királynéja és hűséges szolgálója, a géci boszorkány ellenére is mulattatóan hatott, különösen a III. szakasz gazdag helyzetkomikával. A címszerepben Szalóki Dezső gyarapította eddigi sikereit.

Újév napján, immár 4-ed ízben, a **Vig özvegy**-et adták kissé vontatott és döcögős előadásban, szerdán pedig a tavalyról előnyösen ismert **Dorrit kisasszony**-t hozták színre, kinek Szabados Giziben igen figyelemreméltó megszemélyesítője akadt. Majdnem általános azonban az a nézet, hogy Barna Jolán múlt évi Ammy-je jobb és harmónikusabb alakítás volt. Új volt még Szalóki mint Burnish, de ő viszont tulszárnyalta a tavalyi szereplőt. Sik Rezső jellegzetes bárója és Polgár Károly ez egyszer tulszárnyalt, kitűnő Dorrit William-je önmagát dicséri.

—e.

Művészet — Irodalom.

Igazság. Megjelent az Igazság 1907. évi januári száma a következő tartalommal: Pataj Sándor: Sátorbontás előtt. — Kiss Menyhért: Egy zöld zsalus ablak... Dr. Kadosa Marcell: Ünnepek. — Kisteleki Ede: Elszállt a délibáb. — Pataj Sándor: A galambom csőre... Dr. Strasser Lajos: Az új ügyvédi rendtartás. — Oroszlány Gábor: Régi emlék. — Lengyel Zoltán: A magyar tulsuly. — Csizmadia Sándor: A föld rabjai. — Szabó Lovászy Károly: A kereszt. — Nagy György: Brutus beszéde. — Szaboleska Mihály: Drága hamvak. — Dr. Kalmár Antal: Intó szó a negyvennyolcasokhoz. — Szerkesztői jegyzetek: Újév. — Az általános választójog és a bundáskutya. — A szónokot számosan üdvözlük. — Irodalom. — Szerkesztői üzenetek. stb. — Szerkeszti Pataj Sándor Zombor. — Ára egész évre 1 frt.

Ott tul a rácson! (A garnizónok titka.) Ily című érdekes munka jelent meg Zsedényi Aladár földintől, ismert fővárosi

írótól, kinek „Titkok a garnizónból“ című s hasonló szellemű és tartalmu könyve csak nemrégiben oly nagy feltűnést keltett s szerzőjének annyi kellemetlen huzavonát okozott. Most megjelent könyve szintén a katonai életnek az avatlanok előtt ismeretlen rejtelmeiből tár elénk érdekes dolgokat, hol szelid humorral, hol meg csipős gunnyal, s mind végig élénk, mulattató előadásban. A szerző, érdekes előszóval, a honvédelmi miniszternek ajánlja a művét. Elmondja, hogy mi indította a munka megírására. „Szeretek a hadsereggel foglalkozni. Hogy honnan e szeretet? En édes Istenem! Vértelbi tisztai familiából származom, a rokonságom ma is tisztékkel van tele. Jó magam is egy álló esztendeig éltem a császár kenyérére. Jártam, kaszárnyában tanultam. Azok között a falak között nőttem fel, amelyeken nagyobb bravúrral, mint művészettel, egész és fél alakok, előre, de inkább hátra nyargaló lovasság van olesó ultramarinnal pingálva. Egy szóval, a hőlesómet ott, tul a rácson ringatták.“ E Bilsé féle munka érdekességét csak fokozza a szerzőnek ama kijelentése, hogy csak megtörtént valóságot írt meg, s ma is élő alakokat szerepeltet, persze nem a saját nevükön — A 160 oldalas, illusztrált, csinos kiállítású könyv ára 2 korona. Kapható minden könyvkereskedésben.

A „Vasárnapi Ujság“ december 30-iki száma egész sereg érdekes cikket s képet közöl; regényt Mikszáth Kálmántól, verset Szaboleska Mihálytól és Erdélyi Zoltántól, elbeszélést Krudy Gyulától, boszniai képeket Roskovics Ignáctól, a művész cikkével, s „Regénytár“ mellékleten Isaák Márta eredeti regényének befejezését s az Udvari élet“ című regényes korrajzot találja az olvasó. Van még e számban történeti cikk arról az állapotról, melyet annak idején Széchenyi, Deák és Eötvös Kossuth „Pesti Hirlap“-jával szemben elfoglaltak, tárcacikk a hétről, képek a főváros téli utcai életéről. Erdély nevezetes várainról, s ezeket kiegészítik a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet. Közintézetek s egyletek. Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 8 korona, a „Világkrónika“-val együtt 4 kor. 40 fillér. Megrendelhető a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker., Egyetem-utca 4 szám) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

HIRDETÉSEK.

1879. szám. 1906.

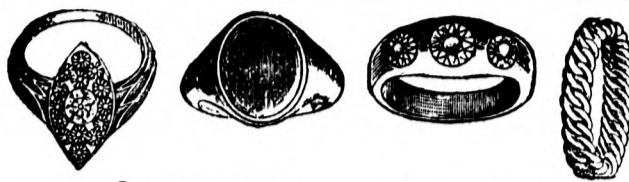
Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1905. évi Ö. 265/157. számú végzése következtében néhai Löbl Vilmos hagyatéká ellen elrendelt és 6500 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 500 mm. buza és 100 mm. zab nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1905. évi Ö. 265/157. számú végzése folytán Öszivácson a Braun-féle magtárban leendő eszközzésére 1907. évi január 15. napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1906. december hó 27-én.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK.

Ékszer, óra, brillant és gyémánt-
árak, ezüst- és chinaezüst disztár-
gyak, evőeszközök dus választékban
a legszebb és legolcsóbb kivitelben

kapható

Keszler Dezső

órák és ékszerész, zálogházi becsüs,
Zombor, főutca.

A híres „WALTHAM” zsebórák egyedüli raktára. 20 évi jótállás mellett.
Ugyanitt egy zálogházból visszamaradt teljesen új **PHONOGRAPH**
10 darab dupla lemezzel olcsó árban eladó.

8-8

S Z A K V É L E M É N Y E K

az

ESTERHÁZY COGNACRÓL:

A m. kir. müegyetem borászati laboratóriuma által hivatalosan megejtett és
általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegjeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitűnő minőségűt
és a francia Cognacokkal vetekedőt a **legjobban ajánljuk.**

Dr. Tauffer Vilmos,
egyetemi tanár.
Dr. Stiller Bertalan,
egyetemi tanár.
Dr. Réczey Imre,
egyetemi tanár.
Dr. Pertik Ottó,
egyetemi tanár.

Dr. Kétly Károly,
egyetemi tanár.
Dr. Angyán Béla,
egyetemi tanár.
Dr. Poór Imre,
kir. tanácsos, egyetemi tanár.
Dr. Báron Jónás,
egyetemi tanár.

AZ

ESTERHÁZY COGNAC

MINDEN ELŐKELŐ FŰSZER és CSEMEGEKERESKEDÉSSEN
KAPHATÓ.

12-10

Eladó házak. ³⁻¹

Zomborban a Bánát külváros Szi-
váci-uton fekvő 13., 14. és 15. számú
három ház — János Gusztáv urral
szemkőzt levő sarok bolthelyiség, mel-
lette az Angyal-korcsma és mellette
szintén a harmadik ház — **szabad
kézből eladó.** — Bővebb értesítést
ad **Sztojsits Árkád** Zomborban.

A legjobb magvakat
A legnemesebb fákat
A legszebb virágokat

- - A legdivatosabb - -
csokrok és koszorúkat

= friss élővirágokból =
a legjobb minőség szava-
tolása mellett szállítja:

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

mag- és virágkereskedése
Temesvárott.

4-3

*

Nagy képletes főárjegyzék ingyen.

Hungária fürdő

A fürdők használati ideje 1906.
évi szeptember hó 1-től.....

Mindennap reggeli 6
órától kezdve esti 6
óráig a nagyközönség

rendelkezésére áll.

||| **Gőzfürdő:** |||

Urak részére

mindennap déli 1 óráig
: kedden délután is. :

∴ **Hölgyek részére** ∴

hétfőn, szerdán, pén-
teken és szombaton
d. u. 2-től 6 óráig.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vásár-
nap d. u. kivételével használhatják.

**Diákjegyek csak kedden
és iskolásleányok ré-
szére fürdőjegyek csak
szerdán d. u. adatnak ki.**

Allandóan friss viz folyik.

Masseur, tyukszemvágó, fodrász
a fürdőben.

Telefon. Ujságok.

Legnagyobb tisztaság és kényelem.

Bérelni a fürdő-fodrásznál bár-
mely naptól fogva lehet.

A fürdőárak a jegyelárusítóknál
és Zsulyevits Mihály fürdő-
fodrásznál megtudhatók.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

ÉRVÉNYES 1906. ÉVI OKTÓBER HÓ 1-ÉTŐL.

Oda						Budapest—Zimony—Belgrád.						Vissza	
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	ind.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.
7.00	7.15		1.55	3.20	10.10	ind. BUDAPEST k. p. u.	5.45	9.50	1.00	6.55			10.00
10.15	12.37		6.15	6.36	4.22	érk. SZABADKA	11.50	5.05	9.51	1.52			6.37
10.30	1.27	4.15		6.48	5.30	ind. SZABADKA	10.58	7.23	9.39	1.26	9.08		6.26
	1.56	4.43		7.10	6.02	Csantavér	10.26	6.53		12.58	8.18		5.37
11.05	2.22	5.09		7.25	6.27	Bács-Topolya	10.02	6.31	9.07	12.33	7.31		5.54
11.23	2.47	5.36		7.42	7.05	Hegyes-Feketehegy	9.31	6.02		12.04			5.37
11.37	3.07	5.55		7.55	7.27	Verbász	9.06	5.37	8.39	11.45			5.21
11.51	3.27	6.17			7.46	O-Kér	8.41	5.13		11.19			5.04
12.03	3.43	6.34			8.13	Kiszáas	8.21	4.54		11.03			4.49
12.20	4.03	6.55		8.37	8.34	érk. UJVIDÉK	7.46	4.30	7.56	10.42			4.29

Oda						Szeged-Rökus—Szabadka—Dálya						Vissza		
szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	sz. v.	ind.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	sz. v.	sz. v.
3.05	7.48	11.30		4.55	6.30	8.15	ind. SZEGED-ROK.	7.06		10.54	2.52	7.53	12.12	
3.22	8.04	11.46		5.11	6.57	8.33	Röszke	6.51		10.40	2.38	7.39	11.57	
3.36	8.18	12.00		5.26	7.28	8.49	HORGOS	6.38		10.28	2.25	7.27	11.44	
3.50	8.31	12.13		5.39	7.51	9.04	Királyhalom	6.25		10.16	2.09	7.16	11.31	
4.05	8.44	12.28		5.52	8.12	9.25	Pallo	6.13		10.05	1.58	7.05	11.18	
4.17	8.55	12.40		6.03	8.31	9.38	érk. SZABADKA	6.00		9.54	1.47	6.55	11.05	
5.00	10.25	2.02	6.50	7.00			ind. SZABADKA	6.50	9.25		1.00	6.58	10.35	
5.25	10.50	2.26		7.30			Tavankut	6.17			12.38	5.34	10.09	
5.45	11.13	2.46	7.19	7.56			Bajmok	5.53	8.54		12.21	5.17	9.51	
6.16	11.45	3.17	7.41	8.32			Nemes-Militics	5.02	8.28		11.45	4.41	9.10	
6.30	11.59	3.31	7.53	8.50			érk. ZOMBOR	4.40	8.16		11.30	4.25	8.51	
7.20	12.26	4.00	8.13				Prigl.-Szent-Iván		7.50		10.55	4.00	8.14	
7.37	12.39	4.13	8.23				Szóna		7.38		10.37	3.46	7.53	
7.49	12.50	4.24	8.33				érk. GOMBOS		7.27		10.25	3.34	7.40	
9.18		5.25	9.30				ind. ERDŐD		6.36		9.17		6.03	
9.30		5.37	9.40				érk. DÁLYA		6.25		9.05		5.50	

Oda			Kiskun-Halas—Bácsalmás—Rigyica			Vissza		
v. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
3.50	11.50	6.00	ind. KISKUN-HALAS	5.44	2.27	10.24		
4.13	12.03	6.13	Kopolya	5.32	2.14	10.11		
4.20	12.20	6.29	Fehértó	5.16	1.57	9.54		
4.37	12.36	6.45	Terézhalom	5.00	1.40	9.37		
4.58	1.08	7.03	Jankovác	4.48	1.27	9.24		
5.25	1.42	7.23	Mélykut	4.20	12.45	8.44		
5.48	2.05	7.44	Rudics	4.00	12.11	8.15		
5.56	2.13	7.52	érk. BÁCZALMÁS	3.51	12.00	8.04		
6.16	2.49	8.14	ind. BÁCZALMÁS	3.41	11.21	7.29		
6.36	3.09	8.29	Madarász puszta	3.26	11.01	7.09		
6.49	3.27	8.37	Bácsmadaras	3.18	10.51	6.59		
6.57	3.35	8.44	Sanae puszta	3.11	10.34	6.42		
7.17	4.00	8.53	Katymár	3.00	10.21	6.29		
7.29	4.12	9.03	Legyen puszta	2.49	9.58	6.08		
7.45	4.28	9.16	érk. RIGYICA	2.35	9.40	5.50		

Oda			Baja—Ujvidék			Vissza		
v. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
4.00	7.22	1.15	ind. BAJA	8.53	3.23	6.50		
4.11	7.32	1.25	Baja-szállásváros	8.46	3.15	6.42		
4.25	7.45	1.38	Vaskut	8.31	2.59	6.26		
4.51	8.10	2.01	Gara	8.10	2.37	6.00		
5.09	8.26	2.16	Rigyica	7.55	2.17	5.35		
5.37	8.54	2.39	Sztanisics	7.38	1.57	5.12		
5.56	9.12	2.56	Gákova	7.14	1.28	4.40		
6.15	9.31	3.14	Nenadics	6.55	1.08	4.16		
6.25	9.41	3.23	érk. ZOMBOR (étk.)	6.45	12.57	4.05		
6.25	9.41	3.23	ind. ZOMBOR (étk.)	6.10	11.20			7.00
6.25	9.41	3.23	Zombor-vásártér	6.03	11.13	6.52		
6.25	9.41	3.23	Fernbach-szállás	5.54	11.04	6.41		
6.25	9.41	3.23	Zsárkóvác	5.46	10.56	6.32		
6.25	9.41	3.23	Ó-Sztapár	5.32	10.42	6.15		
6.25	9.41	3.23	Bresztovác	5.16	10.28	5.51		
6.25	9.41	3.23	Hódságh	4.48	10.02	5.21		
6.25	9.41	3.23	Parabuty	4.29	9.45	4.43		
6.25	9.41	3.23	Paraga	4.08	9.25	4.10		
6.25	9.41	3.23	ind. GAJDOBRA	3.26	9.07	3.21		
6.25	9.41	3.23	Bulkesz	3.12	8.55	3.06		
6.25	9.41	3.23	Petrovác-Glozsán	3.01	8.44	2.49		
6.25	9.41	3.23	Futtak	2.32	8.16	2.10		
6.25	9.41	3.23	érk. UJVIDÉK	2.07	7.51	1.30		

Oda			Szeged-Rökus—Zenta			Vissza		
sz. v.	v. v.	ind.	v. v.	sz. v.	ind.	v. v.	sz. v.	
4.20	1.40	ind. SZEGED-ROKUS	8.56	6.03				
4.40	2.04	Röszke	8.36	5.43				
4.57	2.22	érk. HORGOS	8.18	5.25				
4.58	2.35	ind. HORGOS	7.57	5.08				
5.16	2.58	Bács-Martonos	7.39	4.50				
5.42	3.24	O-Kanizsa	7.25	4.35				
6.04	4.05	Adorján	6.56	4.07				
6.29	4.30	érk. ZENTA	6.30	3.40				

Oda			Ó-Becse—Ujvidék			Vissza		
sz. v.	v. v.	sz. v.	ind.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.
4.50	9.45	4.20	ind. Ó-BECSE	6.56	12.43	7.31		
5.12	10.11	4.42	Bács-Földvár	6.35	12.20	7.10		
5.34	10.31	5.02	Csurogh	6.19	11.53	6.53		
5.54	11.02	5.22	Zsablya	5.55	11.19	6.26		
6.09	11.18	5.39	Gospodince	5.29	10.46	6.11		
6.32	11.45	6.02	Temerin	5.13	10.28	5.5		
6.41	11.54	6.11	Jarek	4.57	9.59	5.37		
6.54	12.09	6.24	érk. VASKAPU	4.43	9.43	5.23		
7.01	12.13	6.25	ind. VASKAPU	4.42	9.42	5.22		
7.25	12.40	6.40	érk. UJVIDÉK	4.17	9.15	5.00		

Oda			Ujvidek—Vaskapu—Titel			Vissza		
sz. v.	v. v.	ind.	v. v.	sz. v.	ind.	v. v.	sz. v.	
6.37	5.10	ind. UJVIDEK	6.00	3.01				
7.00	5.37	érk. VASKAPU	5.33	2.38				
7.05	5.38	ind. VASKAPU	5.28	2.33				
7.31	6.07	Káty	5.06	2.15				
7.42	6.19	Tizsakalmánfalva	4.43	1.56				
7.57	6.39	Kovil-Szent-Iván	4.25	1.41				
8.11	6.58	Vilova—Gardinovce	4.04	1.26				
8.24	7.16	Lok	3.48	1.14				
8.37	7.30	érk. TITEL	3.32	1.00				

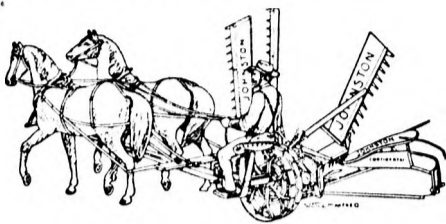
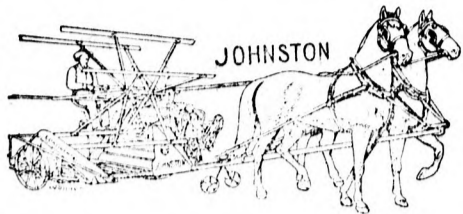
Oda			Szabadka—Ó-Becse			Vissza		
v. v.	sz. v.	ind.	v. v.	sz. v.	ind.	v. v.	sz. v.	
4.40	1.32	ind. SZABADKA	8.34	5.15				
5.08	2.00	Békova	8.07	4.48				
6.19	3.21	érk. ZENTA	6.40	3.30				
7.47	5.27	Ada	5.26	2.19				
8.10	5.42	Mohol	5.05	2.02				
8.30	6.02	Bács-Petrovoszellő	4.39	1.37				
8.56	6.28	érk. Ó-BECSE	4.10	1.10				

Oda			Hegyes-Feketehegy—Palánka			Vissza		
v. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
6.59	3.03	7.47	ind. HEGYES-FEKETEHEGY	5.41	11.17	5.22		
7.21	3.27	8.07	Telecska	5.21	10.58	5.02		
7.42	3.52	8.36	Kula	5.10	10.47	4.51		
7.53	4.04	8.46	Béla-puszta	4.45	10.25	4.30		
8.06	4.34	9.04	Torzsa	4.33	10.13	4.19		
8.32	5.04	9.28	Deszpot-Szt-Iván—Pivnica	4.16	10.00	4.01		
8.49	5.28	9.44	Szilbás	3.51	9.35	3.37		
9.21	6.14	10.04	GAJDOBRA	3.40	9.24	3.26		
9.53	6.50	10.35	érk. PALÁNKA	3.00	8.18	2.35		

Oda			Zombor—Ó-Bec		
-----	--	--	--------------	--	--

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve, egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítjuk.

Bächer Rudolf és Melichár Ferenc,
a Johnstone Harvester Co., Batavia.

Magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

*-2

Árajánlattal készséggel szolgálnak.

Legfinomabb
teáskanna védjeggyel ellátott
teakeverék

kapható: *-8

Weidinger S. és Zs.
és Veszelinovits Péter urak
kereskedéseiben Zomborban.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Önkéntes árverés.

Torzsán MACHMER JÁNOS pékla-pusztai rizstelepén 1907. évi január hó 13-án délelőtt 10 órakor a következő ingók — birtokeladás folytán önkéntes árverés alá kerülnek — és pedig:

30 drb jó minőségű igás ló,

12 drb félvérű csikó,

30 drb igás ökör,

10 drb göböl ökör és körülbelül 100 drb erdélyi tinó, valamint az összes gazdasági felszerelések.

Érkező vevők részére fenti napon a reggeli vonatok megérkezésénél elegendő kocsifog rendelkezésre állani.

2-2

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK
GYÁSZLAPOK
SZÁMLAK
LEVÉLFEJEK
NÉVJEGYEK
ELJEGYZÉSI ÉS
ESKETÉSI KARTYÁK
SÍMA- ÉS
DOMBORNOMATU
MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KONYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

PAPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON.

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK

ÉS A

KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK
MŰVEK
NAPTÁRAK
TÁBLÁZATOK
FALRAGASZOK
KÖRLEVELEK
TÁNCVIGALMI
MEGHÍVÓK
TÁNCRENDEK
ÉTLAPOK

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.